

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

PROJEKT FLICKA

– UNGDOMSSTYRELSENS SLUTRAPPORT

UNGDOMSSTYRELSENS SKRIFTER 2007:9

Projekt Flicka

– Ungdomsstyrelsens slutrapport

Förord

Regeringen (Socialdepartementet Regeringsbeslut 3, 2005-02-24) har gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att utvärdera projektet Flicka. En delrapport (*Projekt Flicka, Om unga flickors självbild*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2006:5) lämnades till regeringen den 15 oktober 2006. I denna slutrapport fokuserar vi på lärdomarna från Flicka-projektet för att komma fram till viktiga faktorer som bör lyftas och prioriteras inför liknande nationella projekt i framtiden. Lidija Kolouh har varit huvudansvarig för denna rapport.

Per Nilsson
generaldirektör, Ungdomsstyrelsen

Inledning

Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att utvärdera effekterna av Projekt Flicka. En delrapport (*Projekt Flicka, Om unga flickors självbild*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2006:5) lämnades till regeringen den 15 oktober 2006.

I delrapporten fokuserade Ungdomsstyrelsen främst på följande frågor:

1. Har Socialdepartementet genomfört de aktiviteter som planerades?
2. Hade kommuner och organisationer behov av de aktiviteter som genomfördes?
3. Vilka antaganden gjorde Socialdepartementet om hur aktiviteterna skulle leda till effekt?
4. Vilka av de effekter som Socialdepartementet förväntade sig av projektet förverkligades för de deltagande kommunerna, organisationerna, företagen och ungdomarna?

Projekt Flicka bestod av flera delar: Flicka-dagar i 26 kommuner, mediekampanjer, ett nationellt nätverk och en rådgivande grupp (Advisory board) med företrädare för reklam- och mediebranschen.

Denna slutrapport består av två delar. I den första delen presenterar vi Socialdepartementets projekt- och effektmål med Projekt Flicka samt de främsta slutsatserna från Ungdomsstyrelsens delrapport. I den andra delen fokuserar vi på lärdomarna från Flicka-projektet med syfte att komma fram till viktiga faktorer som bör lyftas och prioriteras inför liknande nationella projekt i framtiden.

DEL 1

En sammanfattning från Ungdomsstyrelsens delrapport

Socialdepartementets projekt- och effektmål

Socialdepartementets projektmål och effektmål gällde både unga flickor och pojkar samt massmedierna och "marknadskrafterna".

Projektmål

- Synliggöra lokala och nationella initiativ genom utåtriktade aktiviteter och dialog med barn, unga, vuxna, kommuner, myndigheter och organisationer. Uppmuntra till samverkan och ett långsiktigt engagemang.
- Ta reda på hur unga flickor påverkas av bilder och budskap i massmedierna och i reklam. Ge incitament för flickor att alliera sig med varandra, lyssna till och agera utifrån deras egna erfarenheter och idéer.
- Föra en konstruktiv dialog med massmedierna och marknadskrafterna om hur deras budskap och bilder påverkar barn och unga. Diskutera vilket ansvar vuxenvärlden och berörda branscher har och vad vi kan göra tillsammans för att skapa en positiv förändring.
- Effektmål Höja statusen kring frågor om flickors situation i samhället. Bidra till ett samhälle där flickor och pojkar ges samma förutsättningar (Projektplan 2004-06-23, Socialdepartementet).

Slutsatser

1. Har Socialdepartementet genomfört de aktiviteter som planerades?

Socialdepartementet har i stor utsträckning genomfört de aktiviteter som planerades. Ungdomsstyrelsens generella bedömning av Socialdepartementets arbete med Projekt Flicka är dock att det ibland var spontant på gränsen till ogenomtänkt. Den här bedömningen gjordes på flera delar av projektet. Planeringstiden var kort och det verkar ha varit prioriterat att göra något som syntes, inte att göra något som fick stor effekt. I några fall menar Ungdomsstyrelsen att ett mer genomtänkt genomförande skulle ha kunnat bidra till att Socialdepartementet hade haft större kontroll över om projektet ledde till de förväntade målen. Ungdomsstyrelsen bedömde att projektet hade för kort tid för planering innan aktiviteter påbörjades och att styrningen var svag.

Socialdepartementet har inte haft kontroll över alla aktiviteter som skedde inom projektet. Genom att ge samarbetspartnerna stor frihet förlorade departementet möjligheten att styra arrangemanget så att olika aktiviteter samverkade mot de mål som skulle uppnås.

De direkta delmål som Socialdepartementet förväntade sig av de flesta av aktiviteterna var att de skulle leda till diskussioner. Ungdomsstyrelsen bedömer att projektet var lyckat så långt. Det blev onekligen en "snackis", något som togs upp i tevesoffor och tidningskrönikor, på Lunarstorm och på skolor och arbetsplatser.

2. Hade kommuner och organisationer behov av de aktiviteter som genomfördes?

Genom en enkät till olika aktörer i kommunerna samlade Ungdomsstyrelsen information om vilka behov de lokala aktörerna ansåg att det fanns i kommunen när de började samarbetet med Projekt Flicka, liksom hur de bedömde att projektet lyckades i sin målsättning att tillfredsställa behoven.

Enkätresultatet visade att de största upplevda behoven *innan* Projekt Flicka var att:

- Vuxna som arbetar med ungdomar i kommunen behöver bli mer medvetna om flickors och pojkars förutsättningar.
- Vuxna som arbetar med ungdomar behöver få inblick i ungas vardag.
- Flickor behöver få en stärkt självbild.
- Arbeta för att ge flickor och pojkar samma förutsättningar att utvecklas till självständiga individer.
- Öka möjligheten för unga att få sina röster hörda.

Enligt svaren från de lokala aktörerna uppfyllde Flicka-dagen inga av de ovan nämnda behoven. Effekten av Flicka-dagen blev snarare synlig inom följande fem områden.

- Verksamheter för flickor i kommunen fick visa upp sig och fick uppmärksamhet på Flicka-dagen.
- Flicka-dagen blev en mötesplats som gav unga och vuxna tillfälle att diskutera frågor om flickors villkor.
- Olika verksamheter i kommunen som arbetar med ungdomar samarbetar bättre idag.
- Statusen för frågor om flickors villkor har höjts.
- Skolpersonal och fritidsledare har fått verktyg som de kan använda sig av i undervisningen om jämställdhet.

Effekterna ser olika ut i olika kommuner. För att nå största möjliga verkan anser vi att projektledningen skulle ha analyserat om aktiviteterna inom projektet svarade mot kommunernas behov innan projektet genomfördes. Ungdomsstyrelsen menar att de möten som skedde lokalt för att planera Flicka-dagarna inte genomfördes på ett systematiskt sätt och att detta ledde till att effekterna varierade mellan kommunerna.

En förväntad följd av projektet var att sektorsövergripande samarbeten skulle skapas i kommunerna. I några kommuner har detta skett, i andra inte. Om Socialdepartementet hade krävt tydligare motprestationer av kommunerna menar vi att de hade fått större möjligheter att stärka det interna samarbetet.

Utifrån de enkäter som Ungdomsstyrelsen genomförde har vi inte fått en helt entydig bild av hur livaktiga diskussionerna kring flickors situation i samhället har varit. I några fall bedömer kommunala företrädare att Projekt Flicka satte frågan om flickors villkor på agendan och att den fortfarande finns kvar där. Här kan man anta att Flicka-satsningen råkade överensstämma med den kommunens behov. I andra fall bedömer intressenterna att diskussionen svalnade ganska snart.

3. Vilka antaganden gjorde Socialdepartementet om hur aktiviteterna skulle leda till effekt?

Ungdomsstyrelsen och Socialdepartementet återskapade tillsammans en verksamhetslogik under utvärderingen 2006 och kom fram till fem huvudaktiviteter inom Projekt Flicka:

Aktivitet	Effekt	Vision ¹
Flicka-dagarna	Förändrade attityder	Samma förutsättningar för tjejer och killar
Förberedelserna inför Flicka-dagarna	Nya samarbeten, höjd status för frågorna	Samma förutsättningar för tjejer och killar
Projekt Flickas kontakter med mediebranschen a) Mediekampanj b) Advisory board	a) Debatt → människor agerar b) Branschen får insikt → självsanering	Färre sexualiserade uttryck i medierna
En undersökning om ungdomars villkor skulle ge kunskap om den rådande situationen samt att den process som undersökningen innebar skulle ge ungdomar en möjlighet att sätta egna ord på sin situation	Möjlighet att stärka flickor, medvetandegörande	Samma förutsättningar för tjejer och killar
Nätverksträffar där berörda organisationer, myndigheter och föreningar kunde samarbeta och dra lärdom av varandras erfarenheter	Erfarenhetsutbyte, samordning	Höjd status för frågorna

Som vi redan har nämnt hade Socialdepartementet förväntningar på att aktiviteterna skulle ge direkt effekt i form av diskussioner. Detta delmål är uppfyllt i Projekt Flicka. Ett annat delmål som har uppfyllts är att Projekt Flicka har bidragit till synergieffekter - fler projekt har startats med målsättning att höja statusen kring frågor om flickors situation i samhället.

¹ Då Socialdepartementet och Ungdomsstyrelsen tillsammans arbetade fram en efterhandskonstruktion av verksamhetslogiken ansåg Socialdepartementet att det inte var möjligt att nå detta mål under själva projektet, även om man strävade efter det.

4. Vilka av de effekter som Socialdepartementet förväntade sig av projektet förverkligades för de deltagande kommunerna, organisationerna, företagen och ungdomarna?

Aktivitet	Effekt
Flicka-dagarna	Flicka-dagarna har lett till diskussioner, men det går inte att påvisa att diskussionerna har lett till ökad medvetenhet eller förändrade attityder
Förberedelserna inför Flicka-dagarna	Effekterna ser olika ut i olika kommuner. En effekt som flera kommuner poängterar är att projektet stärkte det sektorsövergripande samarbetet i kommunerna
Projekt Flickas kontakter med mediebranschen a) Mediekampanj b) Advisory board	a) Det blev en ökad debatt, samt att Projekt Flicka ledde till fler anmälningar av reklam och medier till Näringslivets etiska råd mot könsdiskriminerande reklam b) En diskussion med tio företrädare för lika många vinstdrivande företag har inte förändrat en hel bransch
En undersökning om ungdomars villkor skulle ge kunskap om den rådande situationen samt att den process som undersökningen innebar skulle ge ungdomar en möjlighet att sätta egna ord på sin situation	En oväntad effekt av attitydundersökningarna på LunarStorm var att många ungdomar tog upp frågan och startade FLICKA-klubben ²
Nätverksträffar där berörda organisationer, myndigheter och föreningar kunde samarbeta och dra lärdom av varandras erfarenheter	De flesta organisationer och myndigheter som redan tidigare arbetat med samma områden som Projekt Flicka upplever att det inte skedde någon samordning mellan pågående arbeten och Projekt Flicka. Några uppger att projektet gjorde att flickors villkor fick högre status i medierna

Grundtanken i Projekt Flicka var att skapa debatter som sedan skulle leda till attityd- och beteendeförändringar. Enligt projektets målformuleringar ville man satsa på flickor och pojkar, men efter en genomgång av de olika delmomenten i Projekt Flicka är satsningarna på pojkar frånvarande. Om Socialstyrelsen hade haft som mål att skapa debatt om flickors situation hade effekterna av Flicka-projektet varit uppfyllda. Det stora misstaget var att man i startfasen ville att de olika aktiviteterna skulle leda till attityd- och beteendeförändringar. Då Socialdepartementet och Ungdomsstyrelsen tillsammans arbetade fram en efterhandskonstruktion av verksamhetslogiken ansåg Socialdepartementet att det inte var möjligt att Projekt Flicka skulle leda till attitydförändringar under själva projektet, så man valde att kalla det tänkta målet vision. Del 2 börjar med en kort diskussion om värderingar och attityder.

² Flicka-klubben är fortfarande aktiv.

DEL 2

Vad är viktigt att tänka på inför liknande nationella projekt i framtiden?

Värderingar och attityder

Attitydförändringar, kräver tid och kunskap och sker inte "över en natt". Enligt Oscarsson (2002) kan värderingar definieras som grundläggande, trögförändrade orienteringar som styr människors attityder och beteenden. Attityder kan i sin tur definieras som uttryck för värderingar (Ungdomsstyrelsen 2003).

I många rapporter och undersökningar beskrivs attityder som tämligen stabila och varaktiga inställningar som har byggts upp genom erfarenhet och kommer till uttryck genom att man är för eller emot ett abstrakt eller konkret objekt (Giddens 1994, Rokeach 1973, Inglehart & Baker 2000, Ungdomsstyrelsen 2003). Våra grundläggande värderingar är trögförändrade och attityder tämligen stabila, men de är inte orubbliga.

I Ungdomsstyrelsens attityd- och värderingsstudie (2003) nämns tre olika förklaringsmodeller till attitydförändringar: *tidsanda*, *ålder* och *generation*.

Tidsanda: samhällsförändringar som ger upphov till generationsbestämda åsikter.

Ålder: genom livet och dess faser får vi nya erfarenheter och kunskaper och möter nya sammanhang som påverkar våra värderingar.

Generation: generationers olika värderingar kopplade till olika uppväxtförhållanden under barn- och ungdomsåren.

Alla människor formas av den tidsperiod de lever i, men många studier visar att individen anses vara särskilt formbar och påverkbar under ungdomstiden. Med detta som bakgrund är det viktigt att förtydliga riktningen i ett projekt och bestämma sig för vilken grupp projektet ska arbeta med för att komma till en attitydförändring. Är det vuxna som arbetar med barn och unga eller är det barn och unga själva? Valet av målgrupp är avgörande för metodval och måluppfyllelse.

Attitydförändringar kan kopplas till det livslånga lärandet. Nya erfarenheter och kunskaper ska i de bästa av världar leda till djupare förståelse för att sedan kunna omsättas i praktisk handling. Detta sker stegvis och tar tid. Förloppet kan illustreras med den ofta använda kommunikationstrappan utvecklad av McGuire (1999).

Kommunikationstrappan

Socialpsykologen McGuire har tittat på vilka faser eller steg man ska ta sig igenom för att en attitydförändring ska ske. Han menar att människor visar ett motstånd till förändring om inte stegen tas i den ordning som bilden visar. Det vanliga misstaget som görs i projekt (förändringsarbete) och kommunikation är att man har för bråttom och hoppar in på "fel trappsteg".

Projekt Flicka började på det fjärde trappsteget, projektet hade ett budskap och ville beröra med målsättningen att nå en attitydförändring. Projektet ville fortsätta uppåt, men måste under stor vända tvingas inse att man börjat på fel trappsteg och måste gå nedför hela trappan för att börja om på det första steget.

Ungdomsstyrelsens slutsatser om Projekt Flicka

För att kunna ge rekommendationer inför liknande satsningar som Projekt Flicka ska vi blicka tillbaka på liknande satsningar, både avslutade och pågående. Satsningarna har en gemensam nämnare, de är nationella projekt som har genomförts eller genomförs på lokal nivå.

Vi tar upp erfarenheter och rekommendationer från två avslutade projekt *Plusprojektet (Plus för Unga - Projektet för lokal utveckling genom samverkan, Ds 1995:54)* och *Samverkansprojektet* (Ungdomsstyrelsen 2002:2) och ett pågående *Stöd till tjejjourernas arbete mot hedersrelaterat våld* (Ungdomsstyrelsen 2007:1).

Regeringen beslutade 1990 (FU 1664/90) att ge Barn- och ungdomsdelegationen (Ju 1983:01) i uppdrag att genom särskilda överenskommelser med kommuner, föreningar och andra organisationer stimulera ett intensifierat lokalt utvecklingsarbete som skulle fokusera på ungdomar i eftersatta områden. Projektet kom att kallas Plus-projektet och förfogade över 30 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden. Det pågick mellan 1990 och 1995.

Plus-projektet blev en utgångspunkt för Samverkansprojektet³ i vilket Ungdomsstyrelsen på regeringens uppdrag arbetade tillsammans med femton kommuner i deras utvecklingsarbete.

Samverkansprojektet startade 1997 och pågick i fyra år. Projekten utvärderades från början vilket gav möjligheter till reflektion och slutsatser inför liknande projekt. Det visade sig att det finns stora fördelar av att planera in en utvärdering från början i en satsning.⁴

Regeringen gav under 2006 i uppdrag åt Ungdomsstyrelsen att i samråd med länsstyrelserna stödja tjejjourernas insatser mot så kallat hedersrelaterat våld. Stöd skulle ges till nätverksbyggande mellan tjejjourer och till kompetensutveckling av dem som är engagerade i jourernas arbete. Tack vare de tidigare erfarenheterna från Plus- och Samverkansprojekten vet vi att samverkan mellan offentlig verksamhet och berörda organisationer är nödvändig för att kunna arbeta förebyggande och hjälpa unga människor.

I satsningen mot så kallat hedersrelaterat våld från och med 2003 och fram till 2007 har den svenska staten investerat 180 miljoner kronor. Länsstyrelserna och andra myndigheter har fått särskilda uppdrag att arbeta med och ge stöd i frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck. Bland annat anordnades utbildningar för skolans personal, åklagare, socialtjänst och polis. I detta projekt följdes kommunikationstrappans princip och trappstegen togs i rätt ordning. Mycket arbete och tid har lagts ner på att olika aktörer ska få kännedom om problematiken. Ungdomsstyrelsen har också tillsammans med tjejjourerna arbetat fram en behovslista på insatser.

I Flicka-projektet ville man att effekten (som omformulerades till en vision) skulle bli en attitydförändring bland unga. En kvinna som arbetar på en tjejjour och som har erfarenhet från Flicka-projektet samt Ungdomsstyrelsens arbete med att stödja tjejjourernas arbete med hedersrelaterat våld säger så här:

---

³ För mer information om Samverkansprojektet läs: *Ungdomsprojekt i brytningstid*, Ungdomsstyrelsen 2002.

⁴ I projektsatsningen *Förebyggande och främjande ungdomsverksamhet* har Ungdomsstyrelsen tagit fram en rapport *Framgångens hemlighet* (Ungdomsstyrelsen 2007:2) där vikten av detta lyfts, men rapporten är främst ett stöd för personer inom kommuner, myndigheter och andra organisationer som vill pröva nya arbetssätt eller metoder innan beslut fattas om att använda dem i verksamheten.

"Då projektet startade och under Flicka-dagen lyftes genusfrågorna och fick därmed mer status. Det hjälpte oss då och gav fart åt vår årliga tjejfestival. Året efter ebade det hela ut. Organisationer och föreningar som hade deltagit i Flicka-projektet fick inga medel och fastnade i sitt eget. Många av dom som hade jobbat med genusfrågorna byttes ut mot nya personer, och då orkade vi inte börja om."

Som vi har nämnt ovan pågår ett arbete där Ungdomsstyrelsen stödjer tjejjourernas arbete mot hedersrelaterat våld. Mycket arbete och tid har lagts ner på att kartlägga tjejjourernas behov. Ett annat fokus är att möjliggöra möten där personal från olika tjejjourer kan ägna sig åt kunskapsutbyte och att etablera relationer. I nuläget är kunskapsutveckling och kunskapsöverföring prioriterade teman. Med tjejjourernas önskemål som utgångspunkt har utbildningsinsatser utvecklats och erbjudits. Kvinnan på tjejjouren säger så här:

"Det här stödet är precis vad vi behöver. Det hela känns konkret och rimligt. Vi har fått resurser för att träffas och det har redan gett ringar på vattnet."

Tidigare har vi nämnt att det är viktigt att formulera vilken målgrupp man vänder sig till i ett projekt. Ungdomsstyrelsen anser att det är viktigt att tänka holistiskt, med andra ord satsa på ungdomar men även på vuxna som möter barn och unga i sitt arbete. Så här säger kvinnan på tjejjouren:

"Jag anser att man många gånger börjar i fel ände och gör punktinsatser där man medvetandegör tjejer om genusfrågor. Sen när tjejerna går ut, förhoppningsvis lite stärkta, stöter de ofta på en vägg eftersom vuxenstrukturerna är oförändrade. Jag skulle satsa mer på vuxna, för de har makten att göra skillnad".

Slutsatser och rekommendationer

Inför liknande nationella projekt som Flicka-projektet vill vi lyfta följande punkter som har visat sig vara avgörande för om en satsning ska ge önskat resultat:

Tiden och förankringens betydelse

Förberedelser och förankringsarbete tar tid och här kan man ha kommunikations-trappans logik i åtanke. Skolan är en arena där man på ett effektivt sätt kan nå barn och ungdomar. Det är viktigt att lärare och andra vuxna som arbetar med barn och unga ska bjudas in i startfasen av ett projekt för att kunna påverka från början.

Om man serverar ett färdigt koncept för personalen i skolan, resulterar det ofta i ett motstånd, det kan upplevas som ännu ett externt projekt som lärarna måste genomföra. Erfarenheterna från Plus-projektet och Ungdomsstyrelsens arbete visar att det kan ta mellan ett och tre år innan till exempel lärare på en skola är beredda att inleda ett närmare samarbete med en utomstående förening.

En gemensam problembild

Projektbegreppet består av både rörelse och avsikt (Brännberg 1991), men för att röra sig åt rätt håll i ett projekt i syfte att nå den tänkta avsikten, krävs att alla inblandade har en gemensam problembild eller möjlighetsbild och detta tar tid. Denna fas i ett projekt överensstämmer med det första trappsteget i kommunikationstrappan ovan. De inblandade aktörerna ska gemensamt uppmärksamma ett tema eller en företeelse som man vill förändra och enas om en gemensam bild.

Planerings- och utbildningsdagar

Nästa steg är att aktörerna ska lära av varandra. Förutom kunskapsöverföring ska tid ägnas åt att lära känna varandra för att samverka och det framtida arbetet ska underlättas.

Bädda för långsiktighet

För att undvika "projekttrötthet" bör projekten vara långsiktiga. Här är det viktigt att göra en grundlig behovsinventering samt ge en realistisk bild av vad man kan förvänta sig (man ska hålla vad man lovar).

Långsiktighet kan främjas om man genomför ett projekt i redan befintlig verksamhet och om projektet är förankrat på lokal nivå. Projekttiden är också en avgörande faktor. Korta projektider bäddar inte för långsiktiga förändringar och viktiga aktörer hinner inte skapa och förvalta personliga relationer och nätverk.

Att skapa överförbara projektmodeller till andra kommuner är inte möjliga i den mångfald som präglar den tidsperiod vi befinner oss i. Ska något gemensamt lyftas fram så är det själva förhållningssättet - det ska utgå från brukarnas högst lokala och specifika livssituation samt ta tillvara ungdomarna som en viktig resurs i arbetet.

Den magiska triangeln och den konstruktiva dialogen

Den magiska triangeln är ett begrepp som används i EU-kommissionens och Europa-rådets arbete i ungdomspolitiska sammanhang. Ungdomspolitik behöver utvecklas utifrån den magiska triangelns princip och innebär ett samarbete mellan "aktörerna" forskning, politik och praktik. I kommissionens arbete med ungdomspolitik (se EU:s vitbok) är den konstruktiva dialogen mellan dessa aktörer en viktig målsättning.

Kommissionen anser att man i utvecklingsarbetet på lokal, nationell och internationell nivå ska uppmuntra till möten mellan ungdomar, praktiker (vuxna som arbetar med unga i olika sammanhang) och forskare för att främja kunskapsöverföring och kunskapsutveckling.

Både Plus-projektet och Samverkansprojektet har haft utvärderare och forskare som följt förändringsarbetet från starten. Detta har, utöver den utökade kunskapen om de processer som funnits inom projektet, medverkat till att de uppsatta projektmålen ständigt kunnat diskuteras samt att de medverkande i projektet känt att de har blivit tagna på allvar och sist men inte minst har en kunskapsöverföring skett mellan aktörerna.

Ungdomsstyrelsens rekommendationer och förslag

Mot bakgrund av erfarenheterna från Flicka-projektet, dåvarande Civildepartementets samt Ungdomsstyrelsens arbete med utvecklingsarbete vill vi lämna följande förslag och rekommendationer inför liknande projekt i framtiden.

- Att investera mycket tid för förberedelser, bland annat för att inventera lokala behov, komma överens om en gemensam problembild/möjlighetsbild, etablera relationer och kontakter för att ha en god grund för en gemensam handlingsplan och samverkan.
- Att följa kommunikationstrappans logik, det vill säga trappstegen i rätt ordning.
- Att en projektsamordnare har tid och resurser för att göra en kartläggning av befintlig kunskap och erfarenheter inom det aktuella området på nationell nivå (statliga myndigheter, forskning, organisationer etcetera).
- Att tillsammans formulera realistiska målsättningar och hålla vad man lovar.
- Att främja långsiktighet genom att genomföra ett utvecklingsarbete i redan befintlig verksamhet.
- Att arbeta för samverkan mellan berörda statliga myndigheter, praktiker och forskare. Forskare och utredare bör vara involverade under hela projektprocessen.
- Att utveckla strategier för samverkan på nationell och lokal nivå.
- Att tänka på den konstruktiva dialogen och ta tillvara kunskaper och erfarenheter bland ungdomar, praktiker och forskare. Utveckla och tillämpa en stödjande och möjliggörande pedagogik som väl tar hand om dessa aktörers kunskaper, kraft och engagemang.
- Att satsa på långsiktiga projekt som förslagsvis sträcker sig upp till fem år.

Referenser

Brännberg, T. (1991). *Stenar istället för bröd*. Floda: Zenon.

Civildepartementet (1995). *Plus för unga*, Ds 1995:54.

Giddens, A. (1994). *Sociologi 1*, Studentlitteratur.

Inglehart, R. & Baker, E.W. (2000). Modernization, cultural change and the persistence of traditional values. *American Sociological Review*, 65 (19-51).

McGuire, J.W. (1999). *Constructing Social Psychology*. Cambridge University Press.

Oscarsson, H. (Red.) (2002). *Spår i framtiden*, SOM nr 28, Göteborgs universitet.

Rokeach, M. (1973). *The nature of human values*. New York: Collier Macmillan.

Ungdomsstyrelsen (2002). *Ungdomsprojekt i brytningstid*. Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2002:2). *Tillsammans – Samverkansprojektet i teori och praktik*. Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2003). *De kallar oss unga*, Ungdomsstyrelsens attityd- och värderingsstudie. Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2006:5). *Projekt Flicka – Om unga flickors självbild*. Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2007:1). *Ideellt arbete med socialt ansvar – stöd till tjejjourernas arbete mot hedersrelaterat våld*. Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2007:2). *Framgångens hemlighet – att utvärdera måluppfyllelse, effekter, effektivitet och genomförande*. Ungdomsstyrelsen.

© Ungdomsstyrelsens skrifter 2007:9

ISSN 1651-2855

ISBN 978-91-89050-95-2

projektledare Lidija Kolouh

textredigering Anette Persson och Ingrid Bohlin

omslag Christián Serrano

distribution Ungdomsstyrelsen, Box 17801, 118 94 Stockholm

webbplats www.ungdomsstyrelsen.se

e-post info@ungdomsstyrelsen.se

tfn 08-566 219 00, fax 08-566 219 98

UNGDOMSSTYRELSEN

är en statlig myndighet som verkar för att unga ska få
verklig tillgång till makt och välfärd. Det gör vi genom att:

- ta fram och förmedla kunskap om ungas levnadsvillkor.
- följa upp riksdagens och regeringens mål för den nationella ungdomspolitiken och stödja kommunerna i deras ungdomspolitiska arbete.
- fördela bidrag till och stödja metodutveckling inom ungas fritid och föreningsliv samt inom internationellt ungdomssamarbete.

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

Fritzes

ett Wolters Kluwer-företag

106 47 Stockholm Tel 08-690 91 90 Fax 08-690 91 91 order.fritzes@nj.se www.fritzes.se

ISBN 978-91-89050-95-2 ISSN 1651-2855